

Doktorandské štúdium filozofie

Filozofický ústav
Slovenskej akadémie vied, v. v. i.

Výzva na podávanie žiadostí
2026-2027

**Termín na
podanie:
31. mája 2026**

Filozofický ústav Slovenskej akadémie vied, v. v. i., vyhlasuje výzvu na predkladanie žiadostí o doktorandské štúdium na akademický rok 2026-2027.

Doktorandské študijné programy Systematická filozofia sú ponúkané v spolupráci s **Univerzitou Komenského v Bratislave** a **Filozofia** v spolupráci s **Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika** v Košiciach.

Svoje otázky adresujte priamo vyučujúcemu zodpovednému za danú tému.

Kontaktné informácie nájdete v zozname tém v tejto brožúre a na webovej stránke ústavu (pozri QR kód).

Témy doktorandského štúdia 2026-2027

I. Systematická filozofia v spolupráci s Univerzitou Komenského v Bratislave

Neistota ako charakteristika spoločnosti v environmentálnej kríze

Kandidát vypracuje problémovú analýzu koncepcie politickej demokracie v epoche antropocénu s odkazom na tradíciu kritickú teóriu spoločnosti a teóriu postdemokracie, averzívnej demokracie, simulačnej demokracie a iných spôsobov spracovania problému demokracie.

Forma štúdia: D

Počet študentov: 1

Školiteľ: Prof. PhDr. Břetislav Horyna, PhD.

e-mail: filohory@savba.sk

Absurdné v súčasnej filozofii: neutrálne, absencia významu, beznádej, tragickosť

Vo francúzskej filozofickej tradícii je téma absurdna aj v súčasnosti prítomná a bola do nej introdukovaná fenomenologickými mysliteľmi, ako sú E. Levinas (pojmem il y a) a M. Blanchot (pojmem neutra). V nedávnom období tento štýl myslenia oživil okrem iných myslitelia A. Comte-Sponville (pojmem beznádeje), Clément Rosset (idiotskosť) a Marcel Conche (tragickosť). Podobné prvky však môžeme vysledovať aj u mysliteľov, ktorí z nich nerobia centrum svojho myslenia (zúfalstvo u C. Romana). Pôjde o preskúmanie koncepcií tejto tendencie so zámerom predstaviť takú interpretáciu primárne negatívne konotovaných termínov, ktorá bude slúžiť ako východisko pre ich „pozitívne“ pochopenie (príkladom môže byť tragická múdrosť u Concha).

Forma štúdia: D

Počet študentov: 1

Školiteľ: Mgr. Róbert Karul, PhD.

e-mail: Robert.Karul@savba.sk

Morálna zodpovednosť

Diskusia okolo morálnej zodpovednosti patria medzi najrozšírenejšie a najrelevantnejšie vo filozofii. Argumentácia zvyčajne nie je založená na nejakom formálnom systéme. Cieľom je predstaviť nové argumenty v rámci dichotómií v existujúcich debatách ohľadom morálnej zodpovednosti a/alebo argumentovať pre nové pohľady na relevantné problémy. Použitie analytických metód by malo viesť k modelu argumentácie vo formálnom systéme. Výskum by mal byť špeciálne zameraný na vplyv moderných technológií (AI a podobne).

Forma štúdia: D/E

Počet študentov: Charakter témy dovoľuje prijatie viacerých uchádzačov.

Školiteľ: Ing. Mgr. Miloš Kosterec PhD.

e-mail: milos.kosterec@savba.sk

Transparentné logiky

Na poli problematiky analýz hyperintenzionálnych kontextov sa rozvinulo niekoľko transparentných logík. Cieľom je konštruktívne porovnanie existujúcich riešení a argumentačne podchytený výber niektorého z daných systémov na riešenie niektorého z relevantných problémov analýz hyperintenzionálnych kontextov.

Forma štúdia: D/E

Počet študentov: Charakter témy dovoľuje prijatie viacerých uchádzačov.

Školiteľ: Ing. Mgr. Miloš Kosterec PhD.

e-mail: milos.kosterec@savba.sk

Sémantika klasickej logiky

Od doktorandov pracujúcich v tejto oblasti sa očakáva, že budú používať klasickú logiku ako referenčný štandard pre porovnanie s ne-klasickými rámcami (napr. viachodnotové logiky, sub-klasické logiky alebo supra-klasické logiky). Medzi smery výskumu patrí posúdenie rozsahu možných použití klasickej logiky pri reprezentácii konceptov a oblastí uvažovania a získanie nových technických výsledkov o vlastnostiach klasickej logiky.

Forma štúdia: D

Počet študentov: 1

Školiteľ: Matteo Pascucci, PhD.

e-mail: filomapa@savba.sk

Sémantika a teória dôkazov neklasickej logiky

Od doktorandov pracujúcich v tejto oblasti sa očakáva, že budú skúmať vlastnosti modálnych logiek a iných ne-klasických rámcov. Môžu sa zaoberať technickými problémami (napr. axiomatizácie, definície kalkulov založených na pravidlách, výsledky rozhodnutelnosti) alebo aplikáciami svojich obľúbených systémov v rôznych oblastiach, ako je normatívne uvažovanie, epistemické uvažovanie a časové uvažovanie. Smery výskumu zahŕňajú aj analýzu expresívnych limitov ne-klasických rámcov.

Forma štúdia: D

Počet študentov: 1

Školiteľ: Matteo Pascucci, PhD.

e-mail: filomapa@savba.sk

Vplyv konceptu antropocénu na filozofickú teóriu demokracie

Koncept antropocénu poukazuje na to, že aj politické subjekty sú v konečnom dôsledku závislé na bio-geo-chemických tokoch materiálu a to v planetárnom meradle. Pred-antropocénne koncepty demokracie však tento fakt neberú do úvahy a zároveň pracujú prevažne s teritoriálne vymedzenými entitami, označovanými ako štáty. Málomktorý z industrializovaných štátov však dokáže reprodukovať svoju materiálnu a politickú existenciu iba zo zdrojov, ktoré má k dispozícii v medzinárodne uznaných hraniciach svojho teritória.

Zdroje na svoju reprodukciu, ale aj pohliská emisií a ďalších odpadov produkovaných touto reprodukciou si tak musia štáty zabezpečovať mimo svojho územia. To sa deje prevažne mocenskými, teda nedemokratickými prostriedkami a metódami, ktoré fakticky umožňujú vysoko-industrializovaným štátom žiť na úkor druhých. Cieľom práce je identifikovať analyzovať ako vplyv, ktorý majú tieto javy na teóriu demokracie.

Forma štúdia: D

Počet študentov: 1

Školiteľ: Doc. Mgr. Richard Šťahel, PhD.

e-mail: riaditel.fiu@savba.sk

Umelá inteligencia a vzťahy

Ľudia si začínajú budovať vzťahy so systémami umelej inteligencie. Umelá inteligencia sa už (minimálne zdanlivo) objavuje v roli priateľa, romantického partnera, poradcu, či terapeuta. Táto dizertácia preskúma etické dôsledky tohto fenoménu a navrhne východiská z morálnych problémov, ku ktorým tento fenomén vedie.

Forma štúdia: D

Počet študentov: Charakter témy dovoľuje prijatie viacerých uchádzačov.

Školiteľ: PhDr. Daniela Vacek, PhD. (IIa)

e-mail: daniela.vacek@savba.sk

Pojmové a metodologické výzvy implementácie etiky umelej inteligencie do praxe

Súčasný prístup v etike umelej inteligencie si kladú za cieľ viesť vývoj a nasadzovanie inteligentných technológií prostredníctvom rôznych normatívnych rámcov. Ich aplikácia v praxi však prináša výzvy, ktoré zvyrazňujú pojmové viacznačnosti, normatívne medzery a tenzie medzi etickými ideálmi a socio-technickým kontextom reálneho sveta. Táto dizertácia preskúma, ako tieto výzvy dokážu informovať a zjemniť normatívnu etickú teóriu a objasniť pojmové a metodologické základy aplikovanej etiky umelej inteligencie.

Forma štúdia: D

Počet študentov: 1

Školiteľ: PhDr. Daniela Vacek, PhD. (IIa)

e-mail: daniela.vacek@savba.sk

Nemožné svety

Ponúkaná doktorandská téma skúma nemožnosť, konkrétne vzťah medzi otázkou podstaty – „čo je to nemožnosť?“ – a otázkou rozsahu – „aký je rozsah nemožnosti?“. Nemožné svety predstavujú užitočný nástroj na analýzu nemožnosti a v nadväznosti na aparát možných svetov poskytujú spôsob ako adekvátne zodpovedať uvedené otázky. Cieľom projektu je rozpracovanie identity a rozsahu nemožnosti.

Forma štúdia: D

Počet študentov: 1

Školiteľ: Mgr. Martin Vacek, PhD.

e-mail: martin.vacek@savba.sk

Reprezentačná a nereprezentačná hyperintenzionalita

Mnoho filozofických problémov sa v súčasnosti formuluje cez prizmu hyperintenzionálnych rozlíšení. Tieto rozlíšenia sa pôvodne zaviedli v jazyku reprezentácií, no zároveň sa navrhli rôzne teórie, ktoré považujú hyperintenzionalitu za fenomén, ktorý sa týka aj sveta (tzv. non-representational hyperintensionality), nielen nášho hovorenia o ňom (tzv. representational hyperintensionality). Práca bude vychádzať z týchto teórií a predloží vlastnú teóriu nereprezentačnej hyperintenzionality.

Forma štúdia: D

Počet študentov: 1

Školiteľ: Mgr. Martin Vacek, PhD.

e-mail: martin.vacek@savba.sk

Fenomenológia zúfalstva

Téma práce je zameraná na fenomenologický popis zúfalstva ako charakteristickej formy životnej skúsenosti, ktorá pretvára vzťah subjektu k budúcnosti a jeho možnostiam. Hoci je zúfalstvo rozšírené a úzko súvisí s depresiou, v diagnostických manuáloch zostáva nedostatočne definované. Práca je situovaná na rozhraní fenomenológie a psychopatológie a reaguje aj na súčasnú krízu duševného zdravia. Zúfalstvo sa bude skúmať v súvislosti s otázkami možnosti, epistemickými a kognitívnymi schopnosťami, telesnosťou a afektivitou. Porovnaním zúfalstva s ním si odporujúcimi a podobnými stavmi, ako sú nádej, beznádej, rezignácia a depresia, sa práca bude snažiť ponúknuť komplexný koncepčný rámec s implikáciami pre diagnostiku a pochopenie vzťahu medzi zúfalstvom a depresiou.

Forma štúdia: D

Počet študentov: 1

Školiteľ: Doc. Jaroslava Vydrová, PhD.

e-mail: Jaroslava.Vydrova@savba.sk

II. Filozofia v spolupráci s Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Kantov traktát O večnom mieri a súčasná politická filozofia

Východiskom tejto práce je kritická analýza filozofického a politického kontextu Kantovho traktátu „O večnom mieri“. Doktorand vysvetlí vzťah Kantovho politického myslenia a transcendentálnej filozofie, bez pochopenia ktorého nie je možná analýza koncepcií Kantovej politickej filozofie. Autor sa teda zameria na niektoré hlavné problémy Kantovej filozofie, ktoré sa skrývajú za pojmi sloboda, právo, idea práva, štát, štátny systém, konštitucionalizmus, liberalizmus, republikanizmus, kozmopolitizmus atď. Práca ukáže, ako tieto hlavné pojmy filozofie politiky formálne a obsahovo vymedzil sám Kant, a porovná ich Kantovo chápanie s ich chápaním v súčasných politických kontextoch, najmä v Európskej únii.

Forma štúdia: D/E

Počet študentov: 1

Školiteľ: Prof. PhDr. Břetislav Horyna, PhD.

e-mail: filohory@savba.sk

Revolta, sloboda a kritika ideológie vo filozofickom myslení Mariana Várossa

Doktorandská práca sa zameria na analýzu vývoja filozofického myslenia Mariana Várossa v kontexte kritiky ideológií totalitných a posttotalitných spoločností. Cieľom výskumu je prostredníctvom analýzy vybraných aspektov Városovho filozofického diela rozšíriť poznanie vplyvu socialistickej ideológie na formovanie vedeckého výskumu v oblasti humanitných vied v Československu v rokoch 1948 – 1989. Práca sa bude orientovať na skúmanie foriem intelektuálnej revolty a fenoménu „vynútenej filozofie“ ako dôsledku Városovho záujmu o psychologicko-filozofické príčiny patologických javov totalitnej spoločnosti. Osobitná pozornosť bude venovaná reflexii slobody, idey humanity a tvorivosti, ktoré v jeho diele tvoria priesečník záujmu o problémy filozofie, psychológie a umenia. Výskum dizertačnej práce bude vychádzať z analýzy Városovho konceptu dialektického realizmu, ktorý predstavuje syntetizujúci rámec jeho filozofického myslenia. Z uvedeného dôvodu bude projekt zahŕňať analýzu interdisciplinárnych filozofických ako aj umenovedných textov, ktoré boli súčasťou dobových spoločenských a filozoficko-umeleckých polemík.

Forma štúdia: E

Počet študentov: 1 (E)

školiteľ: Marcel Martinkovič, Mgr., PhD.

e-mail: Marcel.Martinkovic@savba.sk

Vznik a vývoj idey environmentálnej demokracie v rámci politickej ekológie

Politická ekológia ako disciplína zameraná na skúmanie politických, ekonomických a sociálnych vzťahov ovplyvňujúcich životné prostredie vznikla v 70. rokoch minulého storočia. V rámci výskumu determinácie mocenských vzťahov stavom životného prostredia a ich vplyvu na devastáciu environmentálnych podmienok existencie organizovanej ľudskej spoločnosti sa začala formovať aj idea ekologickej, resp. environmentálnej demokracie. Demokracia ako filozofický koncept tak získala nový významový aspekt, ktorý však prešiel dynamickým vývojom. Cieľom práce je zmapovať tento vývoj a analyzovať jeho relevanciu pre environmentálnu politickú filozofiu.

Forma štúdia: D/E

Počet študentov: 1(D) + 1 (E)

školiteľ: Doc. Mgr. Richard Šťahel, PhD.

e-mail: riaditel.fiu@savba.sk

Význam anarchizmu vo francúzskej filozofii

Hoci je anarchizmus často odmietaný ako beznádejne nerealistický prístup k sociálno-politickému mysleniu, dnes prežíva živú renesanciu, čiastočne vďaka pokusom o jeho aktualizáciu prostredníctvom diel francúzskych štrukturalistických a postštrukturalistických filozofov. Vo Francúzsku 20. storočia bola anarchistická tradícia Bakunina a Kropotkina považovaná za životaschopný politický model a existovali rôzne politické zoskupenia, ktoré sa touto líniou riadili. Anarchizmus ovplyvnil niektorých z popredných frankofónnych filozofov tej doby, ako napríklad Alexandra Kojèvea, Jeana-Paula Sartrea, Alberta Camusa a ďalších. Táto téma vyzýva k predkladaniu návrhov projektov, ktoré sú zamerané na preskúmanie týchto súvislostí. Prečo bol anarchizmus dôležitý vo Francúzsku, najmä od fin de siècle až do druhej svetovej vojny? Aký význam mal pre rozvoj francúzskej filozofie? Existujú prvky tejto anarchistickej tradície, ktoré sa dajú aj dnes využiť ako filozofické nástroje?

Forma štúdia: D/E

Počet študentov: 1

školiteľ: Prof. h.c. Jon Stewart, PhD., Dr. habil. phil. et theol., Drsc.

jon.stewart@savba.sk

Výzvy Hegelovho Určitého náboženstva

Dlhá pasáž o „Určitom náboženstve“ z Hegelových Prednášok o filozofii náboženstva bola tradične jednou z najzanedbávaných častí celého jeho diela. Hegel v nej podáva podrobný prehľad dejín svetových náboženstiev, pričom zdanlivo sleduje koncepciu božstva v každom z nich. Až nedávno začali vedci skúmať túto časť Hegelových Prednášok a stále zostáva veľa otázok, ktoré treba vyriešiť. Akú funkciu má táto časť v jeho systéme? Má dnes zmysel skúmať náboženstvá tak, ako to robí Hegel? Alebo je jednoducho obeťou eurocentrizmu, etnocentrizmu a rasizmu svojej doby, ktoré robia jeho analýzy svetových náboženstiev bezvýznamnými? Naozaj dochádza k vývoju v koncepciách božstva? Ako Hegelova teória zapadá do iných náboženstiev, ktorými sa vo svojich Prednáškach nezaoberal?

Forma štúdia: D/E

Počet študentov: 1

Školiteľ: Prof. h.c. Jon Stewart, PhD., Dr. habil. phil. et theol, Drsc.

jon.stewart@savba.sk

Fenomenologická psychológia

Dizertačná práca sa zameria na otázku využitia fenomenologického prístupu v psychológii, resp. v psychiatrii, ktorý sa odvíja od prác E. Husserla a M. Heideggera a prispel k prehodnoteniu metodologických aj terapeutických postupov v 20. storočí až po súčasnosť. Vypracovanie dizertačnej práce predpokladá znalosť tohto diskurzu a zdrojových textov. Predpokladá sa samostatná práca s vybraným predstaviteľom fenomenologickej psychológie alebo psychiatrie, ako je napr. Erwin Straus, Kurt Goldstein, Medard Boss alebo i., a zhodnotenie prínosu príslušnej koncepcie v ďalšom vývoji fenomenologickej psychológie.

Forma štúdia: D

Počet študentov: 1

Školiteľ: Doc. Jaroslava Vydrová, PhD.

e-mail: Jaroslava.Vydrova@savba.sk

Fenomenologická analýza umeleckého diela

Dizertačná práca sa zameria na analýzu umeleckého diela vo fenomenologickom prístupe, ktorý zahŕňa zhodnotenie fenomenologickej metódy, preskúmanie štatútu diela a predmetnosti, otázku tvorivého procesu, ako aj vzťah k skúsenosti, telesnosti a expresivite. Zvlášť sa dizertačná práca bude zameriavať na umenie 20. storočia, ktorého bola fenomenológia súčasníkom pri svojom vzniku, ako aj v neskoršom období, a v rámci toho najmä vizuálneho umenia. Dizertačná práca predpokladá znalosť základných zdrojových fenomenologických prác tematizujúcich oblasť fenomenológie umenia.

Forma štúdia: D

Počet študentov: 1

Školiteľ: Doc. Jaroslava Vydrová, PhD.

e-mail: Jaroslava.Vydrova@savba.sk